

קהילת "אור ציון" מסביב לשעון

זמני תפילות שבת קודש
מנחה ערב שבת:
שחרית מנין א. נץ החמה
שחרית מנין ב. 07:30
מנחה מנין א. 12:30
מנחה מנין ב. 15:00
מנחה מנין ג. 16:45
ערבית מוצ"ש 18:30

זמני שיעורי תורה שבת קודש
לאחר ערבית שיעור עם הרב יוסף חיים
שיעור לאחר הנץ עם הרב אלירן ישראל
שיעור גמרא סנהדרין עם הרב ראובן וקיים בשעה 13:00
שיעור עם הרב יוסף חיים בשעה 14:00
שיעור המרכזי עם מו"ר הרב שלמה בן אדמון שליט"א בשעה 15:30

זמני תפילות לימות החול
שחרית מנין א. נץ החמה
שחרית מנין ב. 07:00
שני וחמישי 06:45
שחרית מנין ג. 08:10
שני וחמישי 08:00
מנחה מנין א. 13:15
מנחה מנין ב. 17:35
ערבית מנין א. 18:11
ערבית מנין ב. 20:15
ערבית מנין ג. 21:00

זמני תפילות ליום הפורים

ערבית מוצ"ש 18:30
קריאת מגילה לנשים 19:45
שחרית מנין א. בנץ קריאת מגילה 06:15
שחרית מנין ב. 07:00
קריאת מגילה לנשים 08:45
מנחה א. 12:30

שיעורי תורה לימות החול

דף היומי ולימוד הרמב"ם היומי והזוהר היומי בכל יום בשעה 09:00 עם מו"ר הרב שלמה בן אדמון שליט"א

שיעור הלכה ומוסר ימים שני ורביעי עם מו"ר הרב שלמה בן אדמון שליט"א בשעה 18:30

בין מנחה לערבית שיעור עם הרב דוד יצחקיאן שליט"א

שיעור גמרא ומוסר ימים ראשון ושלישי עם הרב שמעון אלוש שליט"א בשעה 19:00

שיעור שולחן ערוך ימים שני ורביעי עם הרב ראובן וקיים שליט"א בשעה 19:15

שאלות ותשובות בהלכה יום חמישי עם מו"ר הרה"ג אברהם יוסף שליט"א לאחר ערבית

פרשת השבוע יום חמישי עם הרב אלון חנימוב שליט"א בשעה 19:15

שיעור הלכה יום שני עם הרב מור שליט"א בשעה 20:15

שיעור מעם לועז יום ראשון עם ר' אברהם קדוש לאחר ערבית

שיעור בתורתו של הרב חירארי זצ"ל יום שלישי עם ר' מנחם פישטון לאחר ערבית

שיעורי תורה לבנים ולבנות ולנשים בשבת קודש	שיעורי תורה לבנים ובנות בימות החול	שיעורי תורה לנשים
שיעור לבנים בשעה 13:00	ראשון וחמישי שיעור לבנים בשעה 17:30	יום שני בשעה 20:00 עם הרבנית אילנה תחי'
שיעור לבנים בשעה 15:00 משניות	יום ראשון שיעור לילדות בשעה 17:30	יום שלישי בשעה 21:00 עם הרבנית מרים תחי'
שיעור לבנים כחצי שעה לפני צאת שבת פרשת שבוע	ניתן להקדיש את העלון להצלחה לרפואה ולהבדיל לע"נ בטלפון: 052-7177732	
שיעור לנערות עם הגב' אביבית שעיה תחי' בשעה 14:00		
שיעור לילדות עם הגב' עדי תחי' בשעה 14:00		
שיעור לנשים עם הרבנית שרה יוסף תחי' בשעה 15:30		
אבות ובנים בשעה 19:15		

נס"ד

אור הה

יוצא לאור ע"י כולל דרך ה' ובית הכנסת אור ציון התחיה 14 חולון
בראשות הרב שלמה בן אדמון שליט"א

כבוד

מורנו הג"ד
אברהם יוסף שליט"א

דבר העורך

מדוע נקרא חג פורים פורים? מפורש במגילה "על כן קראו לימים האלה פורים על שם הפור" אם כך מדוע לא קראו לימים האלו "סוסים" על שם הסוס זה שמדרכי רכב עליי... אם השם נקבע על שם אחד מהאלמנטים שמופיע במגילה, מה זה משנה על שם איזה אלמנט אני קורא לחג?! היה סוס, ומשתה, ושרביט ועץ תליה. לא חסר...

התשובה היא שהמלך אחשורוש הצטיין בחוסר שיקול הדעת. כמה זמן לקח מהרגע שבו הוא ביצע את המחשבה בפועל? שלוש -ארבע דקות. אחרי לילה שלם שנדדה שנת המלך, הוא שואל את המן מה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו, המן מפרט לו בדיוק רב את אשר יש לעשות. אומר המלך "מהר קח את הלבוש ואת הסוס כאשר דיברת ועשה זאת למדרכי..." ואת הלחץ? לא ישנת לילה שלם, תביא את זה לועדה - תחשוב קצת... אשתו לא באה למשתה, תוך כמה זמן היא כבר הייתה מתה?

המן הרגיש אותו, תוך כמה זמן הוא היה על העקץ פשוט אין שיקול דעת, מה שקופץ בראש עושים. המן הצליח לשכנע את המלך להרוג את כל היהודים על ידי ששכנע אותו שלדעת היהודים המלך יוותר גרוע מזוב, כיוון שאם הזוב נופל לתוך כוס יין של יהודי, היהודי שולף אתה הזוב החוצה וממשיך לשתות אבל אם המלך אחשורוש היה נוגע ביין של היהודי, היהודי היה שופך הכול על הרצפה זה יין נסך! המצב הנורמלי היה צריך להיות שמרגע קבלת ההחלטה להרוג ולאבד את כל היהודים עד לביצוע בפועל יקח יום או יומיים אם כן איך אנו עדין חיים?

המזל היה שהספר מכפר קרצום החליט להפיל פור. הוא דיבר עם המלך ביג' ניסן יצא לו הפור על יג' אדר הפרש של אחד עשר חודשים, המלך אמר לו "בוא נסיים את הענין, אבל הוא אמר "התכנית תצליח רק בעוד אחד עשר חודשים". ובנתיים נהפוך הוא תלו את המן וגדלו את מדרכי.

על כן קראו לימים האלה "פורים" על שם הפור! שבת שלום ומבורך.

הכבוד בורח ממנו וכל ימיו סבל ומכאוב, למה פלוני לא אמר ולמה פלוני לא עשה, כמו שאירע לשאול המלך שבתחילה היה בורח מהכבוד ולבסוף היה רודף אחרי דוד להורגו. וכך למד גם רבי יהושע בן פרחיה (מנחות קט, ב) בתחילה כל האומר לי עלה, אני כופתו ונותנו לפני האור, עתה כל האומר לי לירד ממנה, אני מטיל עליו קומקום של חמין. וזו הגדולה שהיתה במשה שבכל פרק היה עומד ויושב לו בצד, והיה הקב"ה קורא לו למעשה נוסף וכך נשאר בדרגתו הגבוהה כל ימיו. והניסיון הזה להישאר באותה דרגה של ענוה גם לאחר שהקב"ה קירב אותו כל כך, ולא תיכנס בליבו גאווה גם כאשר קיבל תורה, ועשה את המעשים הגדולים עבור עם ישראל, ותמיד מצא דרך להישאר בענוה מתוך יראת שמים שהיתה טבועה בו, וזה דבר מופלא מאוד שהרי כל אדם היה מרגיש גאווה שדוקא הוא נבחר לקבל את התורה, ומחשבתו בענוה היתה שהתורה נמשלה למים שנאמר הוי כל צמא לכו למים, ומה המים עוזבים מקום גבוה ואינם נחים אלא במקום נמוך, כך התורה מתאימה רק למי שדעתו נמוכה ושפלה ולא מצא הקב"ה אדם נמוך כמו משה, וכן הבין משה שאם ירום לבבו התורה תפרוש ממנו ועמלו יהיה לשווא. ובדרך רמז אומרים מה ההבדל בין הבורח מן הכבוד לרודף אחרי הכבוד, הרי לשניהם אין כבוד, זה מפני שבורח וזה מפני שרודף, ואיך נדע להבחין בין הרודף לבורח, אלא ביום פטירתו מבחינים בו, שהבורח מן הכבוד אינו יכול עוד לברוח והכבוד משיג אותו ונח על משכבו, והבריות מדברים בשבחיו ובשמו ניסה להלל שיר ושבח. לעומת הרודף אחרי הכבוד, לאחר פטירתו כבר אין לו יכולת להמשיך לרדוף ממנו והלאה. והלך לפני צדקתך כבוד ה' יאספך (ישעיה נח, ח).

שבת שלום ומבורך.

החידה השבועית

בין הפותרים נכון יוגרלו פרסים יש להגיש את התשובות עד יום שני הקרוב לתיבת בית הכנסת (מתחת למסך התפילות) יש לכתוב את שם הילד, כתובת ומס' הפלאפון.

חידה: כמה התארכה שרביטו של אחשורוש?

הזוכה בהגרלה פרשת פקודי דוד רועי הי"ן

שיעור לשבת

מאת
מו"ד הרב שלמה בן אדמון שליט"א

בסימן תרצ"ד הכל קאי אמתנות לאביונים וזה פשוט וכן יש להוכיח מדברי מרן הש"ע שנתן כותרת לסימן זה "דין מעות פורים לעניים" ואם איתא שמעות פורים לאו היינו מתנות לאביונים היה לו לקרוא לסימן זה דין מתנות לאביונים שזה עיקר חיוב מצות היום ודו"ק. וכן מבואר בכף החיים (שם ס"ק לח) דמייירי במתנות לאביונים ע"ש.

הוכחות האחרונים

וראיתי בשו"ת לב אברהם ובספר דבש מסלע שהאריכו בזה להוכיח דמעות פורים לאו היינו מתנות לאביונים והוכיחו כן מסעיף ד' שכתב מרן שבמקום שאין עניים יכול לעכב מעות פורים שלו לעצמו ונותנם במקום שירצה והקשו כיצד יצא בזה ידי מתנות לאביונים אלא ודאי שמעות פורים לאו היינו מתנות לאביונים ע"ש. אמנם הנה מדברי האחרונים מבואר שהבינו את דברי הש"ע דבמתנות לעניים מיירי וכמו שנראה מדברי הלבוש והחיי אדם הנ"ל וכן מוכח מדברי החיד"א בשוירי ברכה (שם) ושאר אחרונים. ומה שכתב שם בשו"ת לב אברהם בדעת התוספות שכתבו שמה שאין לשנות מעות פורים דשאני פורים אין הכונה משום שצריך לקיים מצות מתנות לאביונים אלא משום התקנה שהיתה וכו' ע"ש הנה עיין לגאון החקרי לב (ח"ג יו"ד סי' קה ד"ה והנה) שכתב שהטעם שאין לשנות מגבת פורים כי הנותנים נפטרים במגבת זו ממצות מתנות לאביונים. וכן דעת הרבה אחרונים שמגבת פורים היינו לצאת ידי מתנות לאביונים וכמו שציין להם בספר דבש מסלע ע"ש. ושו"ר בספר שערי בינה פירוש למגילת אסתר לר' אלעזר בן יהודה מגרמיזא בעל הרוקח שפירש שמה שכתוב מתנות לאביונים בלי אות ו' "לומר כל הבא לפשוט ידו בפורים לקבל מתנות אין בודקים עליו כמבואר בירושלמי ע"כ. ומבואר שדברי הירושלמי קאי אמתנות לאביונים.

ועיין בשו"ת חתן סופר (סימן עב) שכתב שמצות מתנות לאביונים לאו משום צדקה אלא משום שמחת פורים ולכן נותן למי שפותח יד. ע"ש. וכן מבואר בשו" שבת הלוי (ח"א סי' קסז אות ז) דמעות פורים היינו מתנות לאביונים. וכן ראיתי בשו"ת אבני ישיפה ח"ו (סי' קח ענף ה') שכתב בשם מחותנו מח"ס ארבעת המינים שמה שאמרו כל הפושט יד נותנים לו דהיינו שיכולים לקיים מצות מתנות לאביונים עם שני בני אדם שפשטו את ידם אף שאין אנו בטוחים שהם עניים וכתב עליו שדבריו נכונים ע"ש. וכ"כ בספר מגילת ספר איינטל (א"ח סימן צט) להעיר על כמה ממחברי זמננו שנקטו שצריך לתת מתנות לאביונים דוקא לעני הראוי ליטול שמדברי הראשונים והרמב"ם והש"ע מבואר להיפך ודחוק מאוד לומר שיש גביה נוספת מלבד המתנות לאביונים שעליה נאמר כל הפושט יד נותנים לו וגם הרמב"ם כלל הכל בהלכה אחת. ע"ש. וכ"כ הרה"ג ראובן הלמן (קובץ בית אהרון שנה יא ג עמוד עד והילך) שאע"פ שמרן חילק הסעיפים א' וג' כולה חדא מילתא היא. ע"ש וכ"כ בשו"ת שאל בני ח"ב (פ' מד) ועיין בספר פסקי שמועות שכן מתבאר בשם הגר"י פישר והגר"ח קנייבסקי ושכ"כ בקונטרס מצות הפורים מהרב מאיר סנדר ע"ש. ובשו"ת בית אבי נשאל האם יוצא יד"ח בנתינה לבחור ישיבה שהוא סמוך על שולחן אביו והעלה שמפני מצות מתנות לאביונים היא משום שמחה שפיר יוצא בנתינה לבחור ישיבה ע"ש. ועיין עוד במה שכתב ר' שמואל די אודיזא במדרש שמואל ובמה שכתב בספר איילת השחר להגרא"ל שטיינמן (בב"מ שם) ובספר ילקוט יוסף (פורים שם).

ומה שהובא באיזה אחרונים שדקדקו בדברי ספר מקור חיים שכתב לדקדק לשלוח לעניים מרודים ומופלגים הנקראים אביונים ע"ש נראה שכוונתו למצוה מן המובהחר. ועיין בחזון עובדיה פורים שכתב שמצות מתנות לאביונים הוי דרבנן ויש מחלוקת בעניין זה אי הוי מדרבנן או מדברי קבלה ומכל מקום לדברי האומרים דהוי מדברי קבלה דעת הרבה ראשונים דאזלינן לקולא וכל זה לרווחא דמילתא אי תימה דהוי ספק ואכמ"ל. **ולמסקנה חייב אדם ליתן שתי מתנות לעניים מתנה לכל עני ואין צורך לדקדק בזה אם הוא עני וצריך או לא אלא כל הפושט לקבל מתנות לאביונים נותנים לו.**

בדבר לומר זה עני ויתנו לו וזה אינו עני אלא כל דכפין ייתי ויכול כדי שיהיו הכל שמחים. וה"ג בירושלמי דמגילה אין מדקדקין במעות פורים אלא כל הפושט ידו ליטול יטול. וכ"כ האורחות חיים (הל' סעודת פורים סימן לד) אחרי צאתם מבית הכנסת שחרית מחלקים מעות ונותנים לכל מי שירצה לקבל ואין מדקדקין בדבר והכל להרבות שמחה. עכ"ל. וכן הוא בכל בו (הל' סעודת פורים סימן מה). ופשוט הדבר שיוצאים בזה יד"ח מתנות לאביונים דדחוק גדול הוא לומר שכל הראשונים סתמו שלא לדקדק בדבר ולא יוצאים בזה יד"ח מתנות לעניים ולא כתבו כן ונפיק מזה חורבא והפוסקים יש להם לפרש דבריהם וזה ברור.

דברי רבותינו האחרונים

וכן נראה מדברי הש"ע ושאר אחרונים שסתמו במעות פורים שאין מדקדקים בהם ופשוט דמיירי שיוצא בהם יד"ח מתנות עניים. וראיתי לב"ח שכתב על דברי הטור ומ"ש ואין מדקדקין בהן כ"כ הרמב"ם והסמ"ג והסמ"ק ורבינו הוסיף לפרש אחד ישראל ואחד גוי דזכר כתב בנימוקי יוסף בהאומנין אבל בהגהות מיימוניות בשם רש"י קורא תגר על הנותנים לגויים וכו' ולפי דעת רש"י אין מדקדקין דקאמר היינו לדקדק אחר העני הפושט יד אם הוא הגון וראוי וכשר או שמא הוא רמאי עכ"ל. הנה מ"ש בדעת הטור הנה מדברי הרמב"ן והריטב"א והנימוקי יוסף מבואר שאין מדקדקין היינו בישראל, ומפני שאין מדקדקין בישראל לכן צריך ליתן לגויים שלא תהיה איבה משום דרכי שלום. גם מ"ש בשם רש"י הנה רש"י בגמ' (שם) פירש בדרך אחר ע"ש ונראה שכוונת הב"ח שכן יפרש רש"י דברי הירושלמי. [ועיין בגר"א מה שכתב טעם המחלוקת בביאור הברייטא שפירוש רש"י הוא מפני גירסתו שם ולפ"ז דווקא בבבלי יפרש רש"י כך אבל בירושלמי יפרש כמ"ש הב"ח] ומ"מ בש"ע מוכח שלא הבין כך דברי הטור שכתב אין מדקדקין במעות פורים אלא כל מי שפושט ידו ליטול נותנים לו "ובמקום שנהגו ליתן אף לגויים נותנים" ומוכח דהא דאמרינן "אין מדקדקין" היינו בישראל, ובמקום שנהגו ליתן לגויים יתנו

מפני דרכי שלום.

ועיין בלבוש (שם ס"ג) שביאר הטעם שאין מדקדקין כדי "שישמח בשמחת פורים" ועיין בסוף דבריו שמוכה שהבין דמיירי במתנות לאביונים. וכן ראיתי למהר"ש ויטאל (הובא בליקוטי הערות שבסוף הלבוש) שביאר גבי מעות שגבו לחלק לעניים וכו' וזה לשונו: ונלע"ד שהטעם הוא דאתקשו אהדדי שתי המצות של פורים דכתיב ומשלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים מה מתנות איש לרעהו אין משנים אותם מיום זה ליום אחר אלא לבו ביום מפני מיני מאכל כך מתנות לאביונים אין הגזבר יכול לשנותם ומטעם זה ג"כ אין מדקדקין במעות פורים מה מנות איש לרעהו אין מדקדקין בהם, ואפילו עניים לפעמים שולחים לעשירים כך מתנות לאביונים אין מדקדקין בהם.

וכן משמע מסתימות שאר האחרונים שהבינו בפשיטות שמ"ש בש"ע שאין מדקדקין בהם היינו במצות מתנות לאביונים וז"ל החיי אדם (כלל קנה אות כח) ומתנות לאביונים משמע ב' מנות לב' אביונים ואין מדקדקין במעות פורים אלא כל הפושט יד ליטול נותנים ואם הוא במקום שאין עניים שם, יכול לעכב מעות פורים עד שיבואו עניים או שישלחם למקום שירצה עכ"ל ומבואר שכל מה שהוזכר

ואין מתפאר בכבוד קונו? ואם מתפאר בחכמה "מסיר שפה לנאמנים וטעם זקנים יקח" עד כאן לשונו הטהורה.

הרי שכשיתבונן וינתח את מעלותיו המביאות אותו לידי גאוה יראה שאינם שלו, והם נתונים לו במתנה מאת השי"ת ובוזה יפשיט מעליו את הגאוה.

וכתב המסילת ישרים (פרק כב) "כי הרי כל מעלה שהוא משיג אינו אלא חסד אל עליו שרוצה לחון אותו...הא למה זה דומה לעני ואביון שמקבל מתנה בחסד שאי אפשר לו שלא יבוש כי כל מה שירבה החסד שיקבל כך ירבה הבושת שיבוש... אבל אנחנו יתומים יתומים אין אנו צריכים לכל זה כי כבר יש ויש אתנו חסרונות רבות שאין צריך עיון גדול לראות פחיתותנו וכל חכמתנו כאין נחשבת...וזה מה שראוי שנבין ונדע באמת ולא יזוח עלינו לבנו חנים"

וזה: "מוותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל", דהיינו שיתרון האדם על הבהמה הוא בהיותו "אין" - ענו, וכיצד יגיע לזה? שיתבונן וידע "כי הכל הבל" - שכל מעלותיו הם כמו הבל פה שנעלם ברגע כי העושר והחכמה והכבוד לאלוקים הוא. וזה שאמרו חז"ל כל תלמיד חכם שאין בו דעה- דהיינו שאינו יודע "כי הכל הבל" נבלה טובה הימנו, כי מותר האדם מן הבהמה בהיותו "אין".

והפשיט את העולה וניתח אותה לנתחיה (ויקרא א' ו)

הנה מצינו בפרים ושעירים הנשרפים שהם כולם נשרפים דהיינו גם הבשר וגם העור, ויש לשאול מדוע בקורבן העולה צריך להפשיט את עורה? ועוד? שהיה צריך להיות כתוב והפשיט את עורה ולמה נאמר והפשיט את העולה? וגם יש לשאול למה נאמר ונתח אותה לנתחיה, היה ראוי לומר ונתח אותה לנתחים, ומהו לנתחיה?

אמרו רבותינו ז"ל שהעולה באה לכפר על הרהורי גאוה וזה נרמז במילה "עולה" שמהרהר בליבו שהוא עולה על כולם במעלותיו. וידועים דברי הרמב"ן באגירת לבנו שכתב: ועתה בני דע וראה כי המתגאה בליבו על הבריות מורד הוא במלכות שמים, כי מתפאר הוא בלבוש מלכות שמים שנאמר ”ה' מלך גאות לבש” ע"כ. מפסוק זה למדנו א- שהגאוה נמשלה ללבוש, ללמדנו שגם אצל הקב"ה אין הגאוה חלק ממנו, אלא רק לצורך גילוי מלכותו הוא לובש גאות. וב- שהגאוה היא לבושו של הקב"ה והמתלבש בלבוש זה מורד הוא במלכות שמיים. ולפי זה מובן מה שנאמר "והפשיט את העולה" ללמד שצריך האדם כדי שיתכפר לו על מה שהתגאה, להפשיט מעליו את הלבוש של הגאוה הנרמז במילה עולה.

ואם תשאל כיצד יפשיט האדם את הגאוה מעליו וכי הדבר כל כך פשוט? על זה בא הכתוב ואמר "וניתח אותה לנתחיה" שיתבונן וינתח וידע מה הם באמת מעלותיו והיינו נתחיה שלה עצמה, וזה שהמשיך שם הרמב"ן באגרתו וניתח את המעלות המביאות גאוה לנתחים וכתב: ובמה יתגאה לב האדם אם בעושר, ה' מוריש ומעשיר. ואם בכבוד הלא לאלוקים הוא שנאמר והעושר והכבוד מלפניך

בגמ' מגילה (ז). תני רב יוסף "ומשלוח מנות איש לרעהו" שתי מנות לאיש אחד, "ומתנות לאביונים" שתי מתנות לשני בני אדם ע"כ. וזה לשון הש"ע (סי' תרצד ס"א) חייב כל אדם לתן לפחות שתי מתנות לשני עניים. עכ"ל. וראיתי לכמה מחכמי זמננו שכתבו שחייב לתת דווקא לעני שראוי ליטול צדקה וכתבו כל מיני גדרים לזה ולענ"ד אין הלכה כן ואפרש דברי.

אין מדקדקים במעות פורים

בגמ' בבא מציעא (עח:) אמרו בברייתא מגבת פורים לפורים, מגבת העיר לאותה העיר, ואין מדקדקין בדבר, אבל לוקחים את העגלים ושוחטים ואוכלים אותם והמותר יפול לכיס של צדקה, רבי אליעזר אומר מגבת פורים לפורים ואין העני רשאי ליקח מהם רצועה לסנדלו אלא אם כן התנה במעמד אנשי העיר דברי רבי יעקב שאמר משום רבי מאיר. ורשב"ג מיקל ע"כ. [ופסק מרן בש"ע שם ס"ב כרשב"ג] ופירש רש"י מגבת פורים: מעות שגובים הגבאין מבני העיר לחלק לעניים לסעודת פורים. לפורים: כולה יתנוה לעניים בפורים. ואין מדקדקין: לומר דיים בפחות והמותר יפול לכיס של צדקה. אבל לוקחים העגלים: לרוב בכל המעות. והמותר: שלא יספיקו לאכול בפורים ימכור ויפול לכיס של צדקה. ע"כ.

וכתב הטור מעות שגבו לחלקן לעניים בפורים אין רשאים לשנותן לצדקה אחרת וכו' ואין מדקדקין בהן אלא כל מי שפושט ידו ליטול נותנים לו אחד ישראל ואחד גוי. ע"כ. וכתב הבית יוסף דמקורו מדברי הירושלמי (פרק קמא דמגילה ה"ד) דאיתא התם אין מדקדקין במעות פורים אלא כל מי שהוא פושט את ידו ליטול נותנים לו. וכן פסק בש"ע (ס"ג) וז"ל אין מדקדקין במעות פורים אלא כל מי שפושט ידו ליטול נותנים לו ובמקום שנהגו לתת אף לעכו"ם נותנים. עכ"ל.

משמע מדברי הש"ע שאין לדקדק במעות פורים אם אותו אדם עני הוא או לא אלא כל שפושט ידו ליטול נותנים לו ויוצאים יד"ח ואין צריך לבדוק שיהיה בגדר עני כמבואר ביו"ד (סימן רג) אולם עין רואה לכמה אחרונים כאן שנשאו ונתנו מהו גדר אביון בימינו ומבואר שיש לדקדק בכך שיהיה אביון וקשה על דבריהם מדברי הש"ע בסעיף ג'. וראיתי לב"ח (שם ד"ה ומ"ש ואין) שפירש בדעת רש"י דהא דאין מדקדקין היינו לדקדק אחר העני הפושט יד אם הוא הגון וראוי וכשר או שמא הוא רמאי וכ"כ המטה יהודה לפרש לגי' הר"ף והרא"ש ע"ש (שם ס"ק ה סוף ד"ה ואת"ו למה) וכן פירש הערוך השולחן (שם ס"א) ואין מדקדקין במעות פורים לומר זה ישר וזה רמאי וכו' ע"ש. ולפי פירוש זה אפשר שצריך לדקדק שיהיה המקבל עני אלא שמי שטוען שהוא עני, אין לדקדק אחריו אם הוא מרמה או לא וי"ל. ועוד ראיתי מי שרצה לפרש דהא דאין מדקדקין קאי אחר שנתן ב' מתנות לעניים. ועיין בספר זה השולחן (דבליצקי שם) שכתב שזהו דין מיוחד אמנם אין יוצאים יד"ח עד שיתנו לעני ממש ע"ש.

וראיתי לגאון יעקב משה חרל"פ בשו"ת בית זבול ח"ג (סימן יח אות ה) שכתב דמגבת פורים שהיא לצון פורים לחוד ואינה מעכבת שיהיה דווקא בפורים ומתנות לאביונים לחוד. ע"ש. והביאו בשו"ת לב אברהם (סימן ס"ה) והאר"ך להוכיח שמגבת פורים אינו כדי לקיים מצות מתנות לאביונים ומה שכתב בש"ע בסעיף ג' שאין מדקדקים במעות פורים לא קאי על סעיף א' ואם לא יתן לאביון לא יצא ידי חובה

ע"ש וכן הסכים לזה בספר דבש מסלע ע"ש באריכות.

דברי רבותינו הראשונים

אמנם אחה"ר מכת"ר מדברי הראשונים והש"ע והאחרונים לא משמע כן, שהנה זה לשון הרמב"ם (פ"ב מהלכות מגילה הלכה ט"ז) וחייב לחלק לעניים ביום הפורים, אין פוחתין משני עניים, נותן לכל אחד מתנה אחת או מעות וכו' שנאמר ומתנות לאביונים שתי מתנות לשני עניים ואין מדקדקים במעות פורים אלא כל הפושט ידו ליטול נותנים לו עכ"ל. וז"ל הסמ"ג (עשין דרבנן סי' ד) ומתנות לאביונים שתי מתנות לשני בני אדם ואמרינן בירושלמי אין מדקדקין במעות פורים וכו' עכ"ל. וכ"כ הסמ"ק (סימן קמח) וכ"כ הריא"ז בפסקיו (שם הלכה ב') ובספר צדוק החיים (הדרך השמיני סימן ה') וז"ל ספר התדיר ולאביונים שתי מתנות לשני אביונים ואין העני רשאי ליקח בהם רצועה לסנדלו ואין מדקדקין אלא כל הפושט יד ליטול נותנים לו לעשות משתה ושמחה עכ"ל. ומשמע בהדיא מדברי הראשונים הנ"ל דבב' העניים שיוצא יד"ח אין מדקדקין וכל הפושט יד נותנים לו ויוצאים ידי חובה.

וכן מתבאר מדברי הרמב"ן (בב"מ שם) וזה לשונו: מגבת פורים לפורים וכו' ויש לפרש שכל מה שגבו ביום פורים אע"פ שגבו סתם יהא לסעודת פורים וכן עיקר. ואין מדקדקין בדבר לומר עני זה ראוי ועני זה אינו ראוי אלא נותנין לכל כדי שיהו הכל שמחין עמנו בין ראוי בין שאינו ראוי דמי משתה ושמחה כתיב ומשלוח מנות נותן נמי כתיב וכן מצאתי בירושלמי פ"ק דמגילה וכו' עכ"ל.

וכ"כ הריטב"א בחידושויו (בב"מ שם ד"ה ואין מדקדקין) וז"ל ואין מדקדקין בדבר פירש רש"י ז"ל אין מדקדקין בדבר לומר דיים בפחות והמותר יפול לכיס של צדקה וכו' אבל בירושלמי במסכת מגילה בפ"ק (ה"ד) אמרינן אין מדקדקין במעות פורים אלא כל הפושט את ידו ליטול נותנים לו כלומר שאין מדקדקין בדבר לומר אם הוא עני וראוי ליתן לו אם לאו אלא נותנים לכל אדם שיבוא ויתבע שאין יום זה מדין צדקה בלבד אלא מדין שמחה ומונות שהרי אף בעשירים כתיב ומשלוח מנות איש לרעהו עכ"ל. וכ"כ בחידושויו למגילה (שם). ומבואר שמפרשים תיבות אין מדקדקין בדבר היינו אם הוא עני וראוי ליתן לו או לא, ומשמע מסתימת דבריהם שמעות פורים הם מעות שנותנים לצדקה לעניים ביום פורים ויוצאים בהם יד"ח מתנות לעניים, דאל"כ היה להם לומר דעכ"פ לא יוצאים בהם יד"ח מנותן לעניים. וביארו הטעם שיוצאים יד"ח משום שמצוות של יום זה הם מטעם שמחה ולכן אין לדקדק

אחר הפושט ידו אם הוא עני או לא להעיקר ששמחו ביום זה.

וכן מבואר בדברי הרא"ש בתוספותיו (בב"מ שם) מגבת פורים לפורים, ואע"ג דאמרינן בערכין דמעות של צדקה מותר לשנותן למצוה אחרת אפילו באו לידי גזבר, פורים שאנ, כדי להרבות בשמחת פורים אין לשנותן ואפילו יש להם מעות הרבה, בכלום יקנו צרכי סעודת פורים. ואין מדקדקין בדבר. י"מ אין מדקדקין

סגולת הזהב סופר

קהילת אור ציון וכולל דרך ה' מזמינים את הציבור והילדים היקרים

לסדר לימוד וחידון פורים בליל פורים

מוצאי שבת קודש, לאחר המגילה - בשעה 21:00.

הגאון מליאון קאקליאטס מפנים אלץ....

פורים שמח